

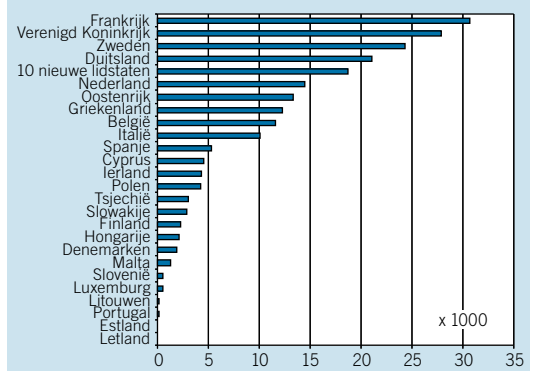
De bestemming van asielstromen

In 2006 kwamen minder dan 200.000 asielzoekers naar de landen van de Europese Unie, een daling van zeventien procent vergeleken met een jaar eerder. Ter vergelijking, in 1992 telde alleen Duitsland al 438.000 asielverzoeken. De laatste jaren komen veel asielzoekers uit het voormalige Joegoslavië, Rusland, Irak en Turkije. In 2006 was Irak voor de Europese Unie als geheel het belangrijkste herkomstland van asielzoekers. In totaal kwamen vorig jaar 19.300 Irakese asielzoekers naar de Unie. In 2005 waren Servië-Montenegro en de Russische federatie nog de belangrijkste herkomstlanden. Ook uit Turkije, Iran en Afghanistan kwamen naar verhouding veel asielzoekers naar de EU. Diverse factoren bepalen omvang en bestemming van asielstromen: geografische ligging, vervoersmogelijkheden, de aanwezigheid van etnische groepen (netwerken), activiteiten van mensensmokkelaars, de economische situatie in het land van herkomst en het land van bestemming, en het specifieke asielbeleid in de diverse landen. Er zijn daarom duidelijke verbanden tussen landen van herkomst en landen van bestemming. Meer dan de helft van de asielzoekers uit Rusland gaat naar Polen, Oostenrijk of Frankrijk. Asielzoekers uit Servië-Montenegro zoeken hun heil voor een groot deel in Oostenrijk en Duitsland. Hierbij speelt de geografische ligging een duidelijke rol. Echter, ook Frankrijk en Zweden vangen veel Serviërs op. Veel van de asielzoekers die naar één van de tien nieuwe EU-lidstaten gaan komen uit één van de republieken van de voormalige Sovjet-Unie. Asielstromen weerspiegelen ook voormalige koloniale banden. Zo ontving Frankrijk in 2005 ruim vijfduizend Haitiaanse asielzoekers. Er gaan ook relatief veel Algerijnen naar Frankrijk en Congolezen naar België (maar meer nog naar Frankrijk). Ook het Verenigd Koninkrijk ontvangt verhoudingsgewijs veel asielzoekers uit haar voormalige koloniën Zimbabwe,

ARNO SPRANGERS EN HAN NICOLAAS (CBS)

Pakistan, Somalië en Eritrea. Het vangt daarnaast relatief veel Afghanen op, terwijl Duitsland en Frankrijk veel Turkse asielzoekers ontvangen. Veel mensen uit Irak zoeken hun toevlucht in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Nederland en Griekenland. Zweden spant hier de kroon. In 2006 kwamen bijna negenduizend Irakezen naar Zweden. Nederland ontvangt de laatste jaren vooral asielzoekers uit Irak en Somalië.

Aantal asielverzoeken in landen van EU-25, 2006

Bron: CBS, UNHCR

Monetaire Zaken

Emissies banken stabiel na jarenlange groei

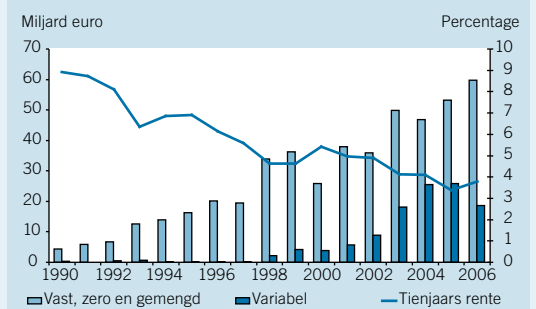
Sinds midden jaren 90 financieren Nederlandse banken zich in toenemende mate door de uitgifte van langlopende obligaties (looptijd langer dan een jaar). De post schuldbewijzen maakte eind 2006 negentien procent uit van het geaggregeerde balanstotaal van alle banken in Nederland. Eind 1998, aan de vooravond van de invoering van de girale euro, was dat slechts dertien procent. De toename in het belang van schuld papier is weerspiegeld in de bruto emissies (dus zonder aftrek van aflossingen) van langlopende obligaties. In 2006 werd voor 78 miljard euro geëmitteerd, iets onder het niveau van 2005 maar ruim twee maal zo hoog als in 1998.

Banken emitteren voor een aanzienlijk deel obligaties in vreemde valuta. Zo maakten obligaties in euro zowel in 2005 als in 2006 maar net iets meer dan de helft uit van de opgehaalde middelen. De belangrijkste alternatieve munt waarin wordt geleend is de Amerikaanse dollar. Door de vreemde valuta om te wisselen in euro's, waar banken derivaten als *currency swaps* voor gebruiken, kunnen ze steeds gebruik maken van de meest voordelige financieringsbron.

Behalve met de verschillende valuta waarin middelen worden opgehaald variëren banken sinds eind jaren negentig ook met de eigenschappen van de couponrente. Tot 1997 werd nog vrijwel uitsluitend papier uitgegeven met een vaste couponrente. Sinds 1998 geven banken echter steeds meer papier uit met een variabele couponrente (zie grafiek). Banken hebben hiermee waarschijnlijk geprobeerd in te spelen op de ontwikkelingen in de rente. De financieringskosten worden bij de uitgifte van een obligatie met een vaste rente voor de gehele looptijd vastgelegd, wat bij een dalende rente onvoordelig is. Van 2000 tot 2005 hebben de verwachtingen omtrent een verdere daling van de rente bijgedragen aan het toenemend belang van papier met variabele rente. Omgekeerd is in

RAYMOND CHAUDRON (DNB)

Bruto emissies langlopend schuld papier door banken

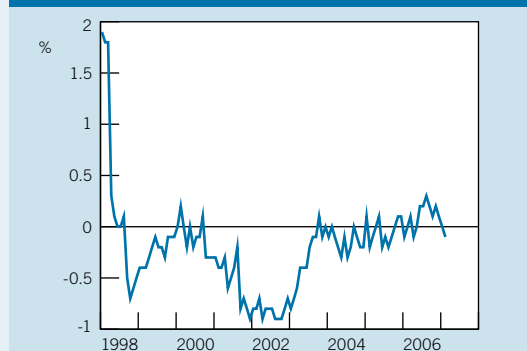
Bron: DNB

2006, toen de rente steeg, de uitgifte van obligaties met een variabele couponrente weer afgenomen. De uitgifte van lang papier met een vaste rente nam echter sterk toe, mede doordat de yieldcurve in 2006 sterk afvlakte. Met name door een stijging van de korte rente verdween het financieringsvoordeel van lenen tegen een variabele rente vrijwel geheel.

De hardnekkige Japanse deflatie

De Japanse economie vertoont een solide groei en de huidige expansieperiode is alweer de langste sinds de Tweede Wereldoorlog. De rentetarieven weerspiegelen echter nauwelijks deze solide economische ontwikkeling. De Japanse korte rente bedraagt slechts 0,5 procent, de laagste in de wereld. Dit extreem ruime monetaire beleid is het gevolg van een hardnekkig lage inflatie. Jarenlang is Japan geconfronteerd met

Japanse inflatie (% stijging consumentenprijzen t.o.v. jaar eerder, excl. voeding)

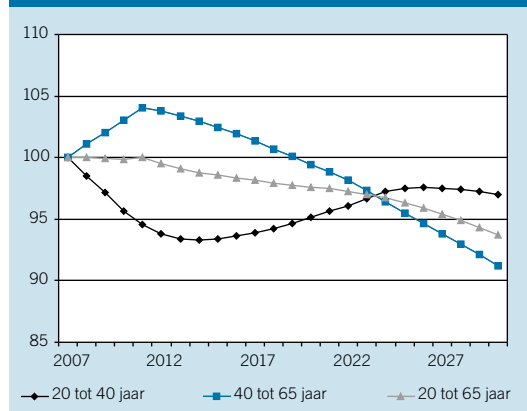

Bron: FDA

deflatie, als een uitvloeisel van een langdurige depressie die het gevolg was van het uiteenspatten van de luchtbel van onroerend goed en aandelen aan het begin van de jaren negentig. Sinds het begin van dit decennium zijn de aandelenkoersen weer in herstel en is de economie aan een gestage opmars begonnen. De caolonen stegen vorig jaar voor het eerst in bijna tien jaar, de grondprijzen stegen vorig jaar voor het eerst in zestien jaar, maar de inflatie is nog altijd niet veilig op positief terrein. Vorig jaar leek het tij eindelijk te keren en de opwaartse trend van de inflatie definitief ingezet, maar aan het eind van het jaar keerde deze trend en in februari van dit jaar was opnieuw sprake van een deflatie.

Inmiddels is de Japanse inflatie, of beter, de afwezigheid daarvan, een beeldbepalende factor op internationale financiële markten. De hieruit voortvloeiende uitermate lage Japanse rentetarieven, liggen immers ten grondslag aan de veel besproken yen *carry trades*. Met deze carry trades wordt gedoeld op het mechanisme waarmee internationale beleggers op grote schaal in laagrentende yen lenen en dit elders uitzetten in hoger renderende titels, vaak in minder liquide en minder transparante markten. Dit vergroot derhalve de kwetsbaarheid van internationale financiële markten en zet tevens de wisselkoers van de yen zwaar onder druk. De Japanse centrale bankiers worden zo geconfronteerd met een moeilijk dilemma: handhaven van de lage rente schuift de terugkeer naar normale monetaire verhoudingen verder vooruit en handhaaft de destabiliserende en speculatieve invloed op mondiale financiële markten; renteverhoging levert een risico voor een abrupte yen-appreciatie (die weer de deflatie versterkt) en heeft mogelijk directe negatieve gevolgen op de bestedingen. Er zit niets anders op dan de aanpassing van het Japanse monetaire beleid uitermate traag en voorspelbaar te laten verlopen.

Ontwikkeling van de bevolking van 20 tot 65 jaar (2007=100)

Bron: CBS

Beroepsbevolking neemt weer toe

De beroepsbevolking is vorig jaar toegenomen tot 7,5 miljoen personen, een toename met 85.000 personen ten opzichte van 2005. Deze groei komt na twee jaar waarin de omvang van de beroepsbevolking vrijwel gelijk bleef. Oorzaak van de groei in 2006 is vooral de toename van de werkgelegenheid en de stijging van de arbeidsparticipatie die daarmee

verband houdt. De bevolkingstoename leverde een kleine bijdrage aan de groei van de beroepsbevolking.

Over enkele jaren zal naar verwachting het effect van de demografie op de groei van de beroepsbevolking licht negatief worden. Dit hoeft niet te betekenen dat de beroepsbevolking gaat krimpen. De arbeidsparticipatie van vrouwen en van ouderen in de leeftijd van 55 tot 65 jaar is de afgelopen twintig jaar sterk gestegen. Verwacht wordt dat deze trend zal doorzetten.

Volgens de bevolkingsprognose van het CBS neemt de bevolking in de leeftijd van 20 tot 65 jaar na 2011 af. De veranderingen van jaar op jaar zijn gering. De bevolking van 20 tot 65 jaar zal in 2030 zes procent kleiner zijn dan nu.

De leeftijdsgroepen tussen 20 en 65 jaar ontwikkelen zich de komende decennia heel verschillend. Dit is een gevolg van de geboorteontwikkeling in het verleden. Kenmerkend is de sterke daling van het aantal geboorten rond 1970. Hierdoor gaat bijvoorbeeld over enkele jaren het aantal veertigers afnemen.

Het aantal twintigers neemt toe tot 2023, en daalt daarna, maar is ook in 2030 nog groter dan nu. Het aantal dertigers neemt tot 2015 af en stijgt daarna. Het aantal veertigers blijft nog enige jaren ongeveer constant, en gaat na 2012 sterk dalen, als gevolg van de al genoemde geboortedaling rond 1970. Tien jaar later gaat het aantal vijftigers afnemen. De omvang van de verschillende leeftijdsgroepen verandert dus in de komende jaren, als gevolg van de geboortegolven in het verleden.